

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 18.

Tilleggsspørsmål nr.

Emne: Juletre og julekalm

Oppskr. av: S. Ytterbøe

(adresse): Helgja.

Fylke: Telemark.

Herad: Holla

Bygdelag: Helgja.

Gard: Ytterbøe

G.nr. 53 Br.nr. 3.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

Ja, eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Juletre og julekalm.

1. Juletreet er nå vanlig i Helgja og Holla.
2. For første gang kom det i bruk omkr. 1900.
3. Det kom først i bruk på misjons- og skolefester. Så fulgte heimane etter. Men det er ennå vesentlig bare i de heimane, hvor det er barn.
4. Hvis en ikke har juletre, er det ingen særlig utsmykking i heimen. Utv. har man jo alltid fuglebånd. Det hører julen til hos alle.
5. Hvis en har juletre, blir dette alene pyntet.
6. De vanlige juletrær er ca. 1½ m.
7. a) Det er pyntet med glitter, lys, papirstrimler, kunstig kleipt og i mange farger, glassfugler, glassbalonger, påhengte epler og apelsiner og sist men ikke minst papirkurver med knask (drops, nøtter, fiken m.v.). b) Som nevnt er det rikelig med skarinslys på treet. I de aller siste år er noen gått over til elektriske prøver, - ca. 15-20 stykker.
8. Voksne pynter treet. Barn må få sin overvaskelse om kvelden (julekvelden).
9. Juletreet står vanlig på sin fot -

midt i stua. Mindre juletrær plasseres også på bord. Ved siden av det store juletrær har man ofte et mindre på spisebordet.

10. Først kendes juletræet etter at alle er i sin helgedrakt og etter det er møntet på julekvelden. Det kendes etter nyttårskvelden. Tjyvende-dag sopus jula ut og juletræet følger med.

11. Man går hånd i hånd rundt juletræet og synger: Kom jul med din glede, Her kommer dine arme små, Glade jul, Jeg synger julekvad, Deilig er jorden og mange flere.

12. Forenjetlig. Men Tjyvende-dag jul skal det i ethvert fall ut.

13. Barna "høster juletræet" etter sangene og under gaveutdeling på selve julekvelden. Men da er det ikke hel høsting. Noe må gjemmes til andre kvelder, - især nyttårskvelden.

14. Herover nyttis alltid gran. Når den har stått i varmt rom i 20 dager begynner den å drysse sine "nåler" utover, og det er på tide å få den ut.

15. Bortfaller, da her er rikelig med granbuiser.

16. Ofte hugger man en blank gran, kvister den oppover, men lar noen bargrener stå igjen i toppen. Der plasserer man juletræet, ^{og det er tne} ~~det~~ spikeres fast ved inngangen til ladebygningen.

Spørsmålene om juletræet kan ikke besvares, da den er ukjent hos oss.

Ytterboi 27 juni 1950.

J. Ytterboi.